

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 128/17
V Lucemburku dne 30. listopadu 2017

Stanovisko generálního advokáta ve věci C-426/16
Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen, VZW
a další v. Vlaams Gewest

Podle generálního advokáta Nilse Wahla není požadavek, podle kterého musí být rituální porážky zvířat bez omráčení prováděny na schválených jatkách, v rozporu s právem na svobodu náboženského vyznání

Unijní právní úprava zajišťuje rovnováhu mezi právem na svobodu náboženského vyznání a požadavky v oblasti ochrany lidského zdraví, dobrých životních podmínek zvířat a bezpečnosti potravin

Muslimský svátek oběti se slaví každý rok po dobu tří dnů. Praktikující muslimové považují za svou náboženskou povinnost nejlépe první den tohoto svátku porazit nebo nechat porazit zvíře, jehož maso následně sní zčásti rodina a zčásti je rozdáno potřebným, sousedům a členům širší rodiny. Od roku 1998 belgická právní úprava stanoví, že porážky předepsané náboženskými obřady lze provádět pouze ve schválených řádných nebo dočasných jatkách. Belgický ministr, pod něhož tato oblast spadá, proto každoročně schvaloval dočasná zařízení pro porážku, která spolu se schválenými jatkami měla povolení zajišťovat náboženské porážky během muslimských svátků oběti, čímž doplňovala nedostatek kapacity v uvedených jatkách z důvodu vysoké poptávky během tohoto období.

V roce 2014 oznámil vlámský ministr odpovědný za dobré životní podmínky zvířat, že již nebude schvalovat dočasná zařízení pro porážku, což odůvodnil tím, že takové schválení by bylo v rozporu s unijními právními předpisy o ochraně zvířat při usmrcování¹. Od roku 2015 musely být tudíž veškeré porážky zvířat bez omráčení, a to i ty prováděné v rámci muslimského svátku oběti, prováděny výhradně ve schválených jatkách. V tomto kontextu podaly v roce 2016 různé muslimské asociace a zastřešující organizace při mešitách žaloby na Vlámský region. Napadly zejména platnost určitých ustanovení dotčené unijní právní úpravy², a to konkrétně ve vztahu ke svobodě náboženského vyznání³.

Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (soud prvního stupně v Bruselu, jehož jednacím jazykem je nizozemština, Belgie), který projednává uvedenou věc, se rozhodl předložit Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce. Tento soud má za to, že povinnost provést rituální porážku bez omráčení výhradně ve schválených jatkách by bránila významnému množství praktikujících muslimů dodržet jejich náboženskou povinnost. Tím by mohl být neodůvodněně omezen výkon jejich svobody náboženského vyznání. Vystává tudíž otázka, zda požadavek, aby byla porážka prováděna na jatkách ve smyslu unijní právní úpravy⁴, tj. pravidlo, které je použitelné všeobecně bez ohledu na použitý druh porážky, je takové povahy, že omezuje svobodu náboženského vyznání⁵.

¹ Nařízení Rady (ES) č. 1099/2009 ze dne 24. září 2009 o ochraně zvířat při usmrcování (Úř. věst. 2009, L 303, s. 1).

² To se týká čl. 4 odst. 4 ve spojení s čl. 2 písm. k) nařízení č. 1099/2009.

³ Článek 10 Listiny základních práv Evropské unie a článek 9 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 29. dubna 2004 č. 853/2004, kterým se stanoví zvláštní hygienická pravidla pro potraviny živočišného původu (Úř. věst. 2004, L 139, s. 55; Zvl. vyd. 03/45, s. 14).

⁵ Generální advokát uvádí, že v projednávané věci vůbec nejde o úplný zákaz porážek zvířat bez omráčení, o kterém se v současnosti diskutuje v řadě členských států, ale o hmotné podmínky vybavení a provozní podmínky, za nichž musí být taková porážka prováděna podle unijní právní úpravy. V tomto kontextu umožňují porážení zvířat pouze s předchozím omráčením Dánské království, Republika Slovinsko a Švédské království. V Belgii bylo dosaženo dohody Vlámského a Valonského regionu na tom, že od roku 2019 bude uplatňován zákaz porážení zvířat bez omráčení.

Generální advokát **Nils Wahl** má ve svém stanovisku z dnešního dne za to, že žádným z argumentů předložených v rámci projednávané věci nemůže být dotčena platnost unijního nařízení o ochraně zvířat. Má za to, že pravidlo, podle kterého porážení v zásadě může být prováděno pouze ve schválených jatkách, je naprosto neutrálním pravidlem, které se použije nezávisle na okolnostech a zvoleném druhu porážky. Podle jeho názoru souvisí problematika předložená Soudnímu dvoru spíše s nárazovým nedostatkem kapacity jatek v některých zeměpisných oblastech při příležitosti muslimského svátku oběti – a ve skutečnosti nákladů, které by musely být vynaloženy pro splnění náboženského předpisu – než s požadavky vyplývajícími z unijní právní úpravy. Posledně uvedená úprava totiž zajišťuje rovnováhu mezi svobodou náboženského vyznání a požadavky vyplývajícími zejména z ochrany lidského zdraví, dobrých životních podmínek zvířat a bezpečnosti potravin.

Generální advokát rovněž zdůrazňuje, že Soudnímu dvoru nepřísluší, aby se vyjadřoval k tomu, zda muslimská víra skutečně zakazuje v této souvislosti použití omračování. Soudnímu dvoru nepřísluší rozhodovat ani o pravověrnosti či zbloudilosti některých náboženských výroků nebo předpisů. Z toho důvodu představuje porážka bez omračení při příležitosti muslimského svátku oběti náboženský předpis, který je chráněn svobodou náboženského vyznání, a to nezávisle na případných různých směrech uvnitř Islámu nebo alternativních řešeních v případě nemožnosti splnění této povinnosti.

Generální advokát dále uvádí, že muslimské asociace a zastřešující organizace při mešitách netvrdí, že povinnost provádět rituální porážky na jatkách je sama o sobě neslučitelná s jejich náboženským přesvědčením. Kromě toho tyto subjekty neuvádějí, z jakých zásadních důvodů – tedy nezávisle na předpokládaných problémech s kapacitou v současnosti existujících jatek, a zejména nákladech, které by musely být vynaloženy k vytvoření nových zařízení nebo přeměně existujících zařízení, která vyhovují správním předpisům – je podmínka, podle které porážky zvířat musí být prováděny ve schválených jatkách, problematická z pohledu dodržení svobody náboženského vyznání. Požadavek zajistit, že všechna jatka jsou schválena a dodržují podmínky stanovené unijní právní úpravou⁶, je tudíž naprosto neutrální a týká se všech subjektů provádějících porážku. V této souvislosti nemohou být právní předpisy, jež se použijí neutrálně bez vztahu k náboženskému přesvědčení, v zásadě považovány za omezení výkonu svobody náboženského vyznání.

Generální advokát má za to, že nedostatečná kapacita a náklady, které případně souvisí se zřízením nových schválených zařízení, nemají žádnou souvislost s uplatněním ustanovení právní úpravy na ochranu zvířat. Podle něj ani případné problémy nárazové nedostatečné kapacity jatek nemají přímou ani nepřímou souvislost s povinností využít schválená jatka. Tyto obtíže spíše ukazují na otázku, kdo má nést náklady na vznik takových zařízení, která by reagovala na špičky poptávky po rituální porážce během muslimského svátku oběti. Generální advokát má tudíž za to, že neexistuje žádný přesvědčivý argument, podle něhož by bylo možné považovat unijní právní úpravu, která je zcela neutrální a obecně použitelná, za omezení svobody náboženského vyznání.

UPOZORNĚNÍ: Soudní dvůr není stanoviskem generálního advokáta vázán. Úlohou generálních advokátů je zcela nezávisle navrhnout Soudnímu dvoru právní řešení věci, která jim je přidělena. Soudci Soudního dvora začínají nyní v uvedené věci rozhodovat. Rozsudek bude vydán později.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

⁶ Nařízení č. 853/2004.

Úplné znění stanoviska se na internetové stránce CURIA zveřejňuje v den, kdy je generální advokát přednesl.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazové záznamy z přednesení stanoviska jsou dostupné na Europe by Satellite ☎ (+32) 2 2964106